

Aan
Minister en Staatssecretaris

nota

voortgangsbrief werkagenda SUWI eind 2024

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum
14-11-2024

Onze referentie
2024- [redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
3

Aanleiding

Uw voorganger heeft toegezegd de Tweede Kamer voor het einde van 2024 te informeren over de **1** voortgang van de werkagenda SUWI. Bij deze ontvangt u een conceptbrief om dit te doen.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent, kunt u de brief tekenen en laten versturen.

Kernpunten

- Eerder heeft u van ons een beslisnota ontvangen over het wetsvoorstel **Modernisering grondslagen gegevensverwerking (zie bijlage 3)**. Delen daarvan zijn in deze brief verwerkt.
- We proberen dit voorstel **beleidsarm te doen**, waardoor we geen of weinig financiële gevolgen verwachten. Daar valt pas concreter iets over te zeggen als de uitvoeringstoetsen zijn gedaan.
- Met name de passage over het **verkennen van het afschaffen van de SUWI-geheimhoudingsplicht** heeft uw aandacht. We hebben geprobeerd zo goed mogelijk recht te doen aan het versterken van de positie van de burger en zijn **rechtsbescherming**, als aan de wens om het stelsel **niet ingewikkelder** te laten zijn dan nodig.
- Deze brief is extern afgestemd met UWV, SVB, BKWI, Inlichtingenbureau (IB) en VNG.
- Intern is de brief afgestemd met WBJA, FEZ, WR en PDV.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Concept voortgangsbrief werkagenda SUWI	Verzenden aan TK	
2	Planning werkagenda SUWI	Bijlage bij verzending	

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - voortgangsbrief werkagenda SUWI eind 2024

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

voortgang van de werkagenda SUWI.

Eerder heeft u van ons een beslisnota ontvangen over het wetsvoorstel

Modernisering grondslagen gegevensverwerking (zie bijlage 3).

beleidsarm te doen,

verkennen van het afschaffen van de

SUWI-geheimhoudingsplicht behoeft uw aandacht.

rechtsbescherming,

niet ingewikkelder

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Akkoord met verzenden van brief

Wel behoefte om beter te doordenken wanneer we welke informatie per brief naar de Kamer sturen. Is voortgang SUWI bijv niet beter te koppelen aan periodieke reactie op Stand van de uitvoering?

3	Beslisnota Modernisering grondslagen	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
14-11-2024

Onze referentie
2024

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

BRIEF ONDERTEKENEN

Aan
Minister en Staatssecretaris

Datum
14-11-2024

nota

voortgangsbrief werkagenda SUWI eind 2024

Onze referentie
2024-

Opgesteld door

Aanleiding

Uw voorganger heeft toegezegd de Tweede Kamer voor het einde van 2024 te informeren over de voortgang van de werkagenda SUWI. Bij deze ontvangt u een conceptbrief om dit te doen.

Bijlage(n)
3

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent, kunt u de brief tekenen en laten versturen.

Kernpunten

- Eerder heeft u van ons een beslisnota ontvangen over het wetsvoorstel Modernisering grondslagen gegevensverwerking (zie bijlage 3). Delen daarvan zijn in deze brief verwerkt.
- We proberen dit voorstel beleidsarm te doen, waardoor we geen of weinig financiële gevolgen verwachten. Daar valt pas concreter iets over te zeggen als de uitvoeringstoetsen zijn gedaan.
- Met name de passage over het verkennen van het afschaffen van de SUWI-geheimhoudingsplicht behoeft uw aandacht. We hebben geprobeerd zo goed mogelijk recht te doen aan het versterken van de positie van de burger en zijn rechtsbescherming, als aan de wens om het stelsel niet ingewikkelder te laten zijn dan nodig.
- Deze brief is extern afgestemd met UWV, SVB, BKWI, Inlichtingenbureau (IB) en VNG.
- Intern is de brief afgestemd met WBJA, FEZ, WR en PDV.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Concept voortgangsbrief werkagenda SUWI	Verzenden aan TK	
2	Planning werkagenda SUWI	Bijlage bij verzending	

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - voortgangsbrief werkagenda SUWI eind 2024

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Nobel, J.N.J. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 19-12-2024 09:09:52
SPI akkoord 19/12

3	Beslisnota Modernisering grondslagen	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
14-11-2024

Onze referentie
2024

Deze pagina bevat geen opmerkingen.

TER BESLISSING

Directie

Aan Minister van SZW en staatssecretaris P&I

Datum
07-10-2024

nota

beslisnota voorbereiding wetsvoorstel modernisering
grondslagen gegevensverwerking SUWI

Onze referentie
2024

Ongesteld door

Aanleiding

In het kader van de Werkagenda SUWI bereiden we onder andere een **1** wetsvoorstel voor over zorgvuldige gegevensuitwisseling. In deze nota informeren we u daarover en vragen u om akkoord op **besluiten over de geheimhoudingsplicht en de inkadering van onderzoeksbevoegdheden.**

Bijlage(n)
4

2 Geadviseerd besluit

1. Afschaffen SUWI-geheimhoudingsplicht

Bent u akkoord met het uitwerken van het schrappen van de geheimhoudingsplicht in de Wet SUWI?

2. Expliciteren en inkadering onderzoeksbevoegdheden

- Bent u akkoord met het expliciteren van de **grondslag voor het gebruik van gegevens voor risicogestuurd toezicht voor UWV en SVB?**
- Bent u akkoord met het **niet maken van een grondslag voor verdergaande bevoegdheden zoals stelselmatige observatie?**

Kernpunten

- In 2022 heeft uw voorganger de Kamer geïnformeerd (zie bijlagen) dat we werken aan modernisering van de Wet SUWI en onderliggende regelgeving om de **positie van de burger in het stelsel van sociale zekerheid te verbeteren en meer te sturen op de verwezenlijking van publieke waarden.**
- In het kader van deze Werkagenda SUWI werken we momenteel aan twee wetsvoorstellen. Het eerste wetsvoorstel is het **Wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW.** Dat wetsvoorstel heeft u al voorgelegd gekregen om te agenderen voor de Commissie Sociaal Domein.
- Deze nota gaat over het **tweede wetsvoorstel binnen de Werkagenda. Dit voorstel zal hoofdzakelijk gaan over zorgvuldige gegevensuitwisseling en zit nog in de voorbereidende fase.** We hopen dit voorstel in de loop van 2025 in internetconsultatie te brengen.
- Uw voorganger heeft toegezegd de Tweede Kamer eind 2024 over de voortgang van de Werkagenda SUWI te zullen informeren. U ontvangt daarvoor uiterlijk **begin december een concept-voortgangsbrief.** In die brief zullen we – voor zover mogelijk – de contouren van dit wetsvoorstel schetsen. Op dit moment voorzien we in het wetsvoorstel de volgende onderwerpen, die we in deze nota verder zullen uitdiepen (voor de eerste drie onderwerpen vindt u in de bijlage ook uitgebreidere toelichting):

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - beslisnota voorbereiding wetsvoorstel modernisering grondslagen gegevensdeling

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

wetsvoorstel voor over zorgvuldige gegevensuitwisseling.
besluiten over de geheimhoudingsplicht
en de inkadering van onderzoeksbevoegdheden.
1. Afschaffen SUWI-geheimhoudingsplicht
2. Expliciteren en inkadering onderzoeksbevoegdheden
grondslag voor het gebruik
van gegevens voor risicogestuurd toezicht voor UWW en SVB?
niet maken van een grondslag voor verdergaande
bevoegdheden zoals stelselmatige observatie?
positie van de burger in het stelsel van sociale zekerheid te verbeteren en
meer te sturen op de verwezenlijking van publieke waarden.
Wetsvoorstel Proactieve
dienstverlening SZW.
tweede wetsvoorstel binnen de Werkagenda. Dit
voorstel zal hoofdzakelijk gaan over zorgvuldige gegevensuitwisseling en zit
nog in de voorbereidende

 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Akkoord met de uitwerking

Nog wel zorg bij de inzet van risicomodellen (al dan niet met slimme software); ik begrijp de wens met oog op effectiviteit, maar expliciete wettelijke basis
en voorzorg is echt noodzaak

 Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

begin december een concept-voortgangsbrief.

- A. Modernisering **1** *Grondslagen voor gegevensverwerking Wet SUWI*
B. Afschaffen **SUWI-geheimhoudingsplicht**
C. *Expliciteren en inkadering onderzoeksbevoegdheden*
D. *Aanpassing verplichte digitale dienstverlening door UWV (artikel 32e Wet SUWI)*

Datum
07-10-2024

Onze referentie
2024-

A. Modernisering grondslagen voor gegevensverwerking Wet SUWI

- Dit onderdeel is ter informatie.
- We werken aan een voorstel om de bepalingen over de verwerking van **2** *persoonsgegevens in de Wet SUWI specifiek te maken en een inzichtelijke en eenduidige opbouw te geven*. Daarmee bieden we meer duidelijkheid aan burgers en professionals welke organisaties in het domein van werk en inkomen hun *persoonsgegevens verwerken en waarom*. Dit sluit ook aan bij de ambitie in het regeerprogramma om burgers meer inzicht te geven in hoe besluiten tot stand komen.
- Bij het moderniseren van de grondslagen houden we rekening met de **wendbaarheid van de dienstverlening**. De ervaring leert dat het ontbreken van grondslagen voor gegevensverwerking soms een belemmering vormt voor UWV, SVB en gemeenten om nieuwe vormen van publieke dienstverlening voor burgers te ontwikkelen. Om goed in te spelen op nieuwe beleidswensen is het wenselijk dat er aanpassingen aan de grondslagen eenvoudiger gedaan kunnen worden. Daar moet de nieuwe opbouw aan bijdragen.

B. Afschaffen SUWI-Geheimhoudingsplicht

- De SUWI-Geheimhoudingsplicht staat in artikel 74 Wet SUWI en houdt in dat het **verboden is om persoonsgegevens verder bekend te maken dan dat voor de uitvoering van de Wet SUWI toegestaan is**, of voor een andere wet noodzakelijk is.
- De afgelopen maanden hebben we onderzoek gedaan naar de wetshistorie van deze bepaling. Daarnaast hebben we ambtelijk gesprekken gevoerd met UWV, SVB en VNG over de geheimhoudingsplicht in de Wet SUWI en de Participatiewet (die zijn min of meer gelijklopend).
- De terminologie van de huidige bepaling en de uitzonderingen sluiten niet aan bij de **terminologie in de AVG**. Daarom zijn er juridische discussies tussen partijen over wat wel en niet mag. Daarbij laat de tekst van de bepaling in de Wet SUWI een **strengere uitleg toe dan nodig**, wat soms leidt tot vertraging en extra discussies met partijen.
- Naast deze sectorale geheimhoudingsplicht bestaat er een **algemene geheimhoudingsplicht in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en een geheimhoudingsplicht in de Ambtenarenwet**. De geheimhoudingsplicht in de Awb rust op iedereen die in aanraking komt met vertrouwelijke gegevens, ook als degene geen ambtenaar is.
- Ook wordt het (verder) verstrekken van persoonsgegevens **3** *middels beheerst door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), in die zin dat verdere verstrekking niet is toegestaan zonder een rechtsgrond daarvoor*.
- Omdat de SUWI-geheimhoudingsplicht in **theorie en praktijk inmiddels niets meer lijkt toe te voegen aan de AVG en de bestaande algemene geheimhoudingsplichten willen we voorstellen om de sectorale geheimhoudingsplicht te laten vervallen**. Daarmee blijft nog steeds toereikende bescherming over voor persoonsgegevens in de sociale zekerheid.
- Dit vereenvoudigt de systematiek voor verstrekkingen, waarvoor de AVG gewoon blijft gelden. Ook dan vergt verstrekking van gegevens door UWV of

1 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

grondslagen voor gegevensverwerking
SUWI-geheimhoudingsplicht
onderzoeksbevoegdheden
digitale dienstverlening

1 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

persoonsgegevens in de Wet SUWI specifiekere te maken en een inzichtelijke en eenduidige opbouw te geven.
persoonsgegevens verwerken en waarom.
wendbaarheid van de dienstverlening.
verboden is om persoonsgegevens verder bekend te maken dan dat voor de uitvoering van de Wet SUWI toegestaan
terminologie in de AVG.
strengere uitleg toe dan nodig,
algemene
geheimhoudingsplicht in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en een geheimhoudingsplicht in de Ambtenarenwet.

1 Nummer: 3 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

inmiddels beheerst
door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), in die zin dat verdere verstrekking niet is toegestaan zonder een rechtsgrond daarvoor.
theorie en praktijk inmiddels niets
meer lijkt toe te voegen aan de AVG en de bestaande algemene geheimhoudingsplichten willen we voorstellen om de sectorale geheimhoudingsplicht te laten vervallen.

SVB immers een ¹bepaling in de wet of een andere grondslag zoals bepaald in de AVG.

- Daarnaast blijft de geheimhoudingsplicht uit de Awb gelden voor alle bij UWV, SVB en gemeenten werkzame personen.
- Een alternatief zou zijn om de geheimhouding zelf te laten bestaan, maar de uitzonderingen te herformuleren in lijn met de AVG-terminologie. Dat heeft niet onze voorkeur, omdat daarmee het ²erstrekkingsregime nog steeds dubbelop geregeld is. Dat is niet nodig. Vanuit eenvoud en transparantie adviseren wij daarom om de bepaling te schrappen.

Datum
07-10-2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

C. Expliciteren en inkadering onderzoeksbevoegdheden

- Hieronder gaan we in op een grondslag voor risicogestuurd toezicht en op het advies om geen grondslag te maken voor verdergaande onderzoeksbevoegdheden dan geregeld in de Awb.
- UWV en SVB beschikken reeds over een bevoegdheid om toezicht te houden op grond van artikel 55a van de Wet SUWI. Deze bevoegdheid is ingekaderd in de Awb, denk bijvoorbeeld aan huisbezoeken, observatie of het maken van opnames.
- Bij UWV en SVB is onzekerheid ontstaan over het ³zetten van risicomodellen om dossiers te selecteren voor medewerkers in de handhaving. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een advies van de Landsadvocaat over geautomatiseerde selectietechnieken aan het ministerie van Financiën. Ook de AP is over dit onderwerp om advies gevraagd. Hoewel we nog niet weten hoe het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens over dit onderwerp luidt, lijkt het creëren van meer duidelijkheid in de sociale zekerheid op dit terrein sowieso wenselijk.
- We adviseren daarom om in dit wetsvoorstel in ieder geval transparanter te definiëren welke persoonsgegevens voor risicogericht toezicht gebruikt kunnen worden. Dat past ook bij wat we doen in onderdeel A, het moderniseren van de grondslagen.
- Risicogericht toezicht is van belang voor de effectiviteit van het toezicht.
- Afhankelijk van de doeltreffendheid van het risicomodel wordt bij risicogericht toezicht bij 20-30% van de geselecteerde casussen een overtreding gevonden tegenover 3-5% bij een aselechte steekproef.
- Hierdoor kan de uitvoering de capaciteit gericht inzetten op de uitkeringsgerechtigden die mogelijk de regels overtreden en ondervinden ⁴oedwillende burgers minder last van onderzoeken en controles.
- Wel blijft het van belang om het risicomodel goed te onderbouwen, discriminatie te voorkomen en het risicomodel regelmatig te evalueren en herijken.
- We adviseren u om ⁵een grondslag te maken voor verdergaande onderzoeksbevoegdheden, die een grotere inbreuk op iemands persoonlijke levenssfeer maken. Denk aan stelselmatige observatie, eventueel met hulp van camera's of peilbakens. Het is lastig om dit in het bestuursrecht met voldoende waarborgen te kunnen omkleden, terwijl de inbreuk van dergelijke bevoegdheden op iemand privéleven vergaand is.
- UWV en SVB hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan verdergaande bevoegdheden.
- Eerder (in 2017) hebben gemeenten aangegeven dat zonder de bevoegdheid tot stelselmatige observatie sommige overtredingen moeilijk te bewijzen zijn,

1	Nummer: 1	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	bepaling in de wet of een andere grondslag geheimhoudingsplicht uit de Awb gelden voor alle bij UWV, SVB en gemeenten werkzame personen.			
1	Nummer: 2	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	verstrekkingenregime nog steeds dubbelop geregeld is. Dat is niet nodig. risicogestuurd toezicht en grondslag te maken voor verdergaande onderzoeksbevoegdheden dan geregeld in de Awb. toezicht te houden huisbezoeken, observatie of het maken van opnames. risicomodellen om dossiers te selecteren voor medewerkers in de handhaving. geautomatiseerde selectietechnieken aan het ministerie van Financiën. creëren van meer duidelijkheid in de sociale zekerheid op dit terrein sowieso wenselijk. welke persoonsgegevens voor risicogericht toezicht gebruikt kunnen worden. Dat past ook bij wat we doen in onderdeel A, het moderniseren van de grondslagen. effectiviteit van het toezicht. 20-30% van de geselecteerde casussen een overtreding gevonden tegenover 3-5% bij een aselechte steekproef. uitkeringsgerechtigden die mogelijk de regels overtreden en ondervinden goedwillende burgers minder last van onderzoeken en controles. risicomodel goed te onderbouwen,			
1	Nummer: 3	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	inzetten van risicomodellen nog niet weten hoe het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens over dit onderwerp luidt, lijkt			
1	Nummer: 4	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	goedwillende burgers minder last van onderzoeken en controles. Wel blijft het van belang om het risicomodel goed te onderbouwen, discriminatie te voorkomen en het risicomodel regelmatig te evalueren en herijken.			
1	Nummer: 5	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: Highlight	Datum: Onbepaald
	geen grondslag te maken voor verdergaande onderzoeksbevoegdheden, die een grotere inbreuk op iemands persoonlijke levenssfeer maken. UWV en SVB hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan verdergaande bevoegdheden. sommige overtredingen moeilijk te bewijzen			

zoals bijvoorbeeld het niet melden van samenwonen. Sinds 2017 is hiervoor bestuurlijk en politiek door gemeenten echter geen aandacht meer gevraagd.

- Bij een recente uitvraag bij de commissie handhaving van Divosa gaf een deel van de gemeenten aan dat zij met de huidige praktijk en jurisprudentie uit de voeten kunnen. Ze mogen bijvoorbeeld wel incidenteel posten voor iemands deur of op huisbezoek gaan. Er zijn wel enkele gemeenten die aangeven behoefte te hebben aan cameratoezicht.
- Gezien de vergaande inbreuk van verdergaande bevoegdheden zoals stelselmatige observatie en het feit dat er geen behoefte bestaat bij UWV en SVB en **1** **een eenduidige wens bij gemeenten,** adviseren wij om niet in een bestuursrechtelijke grondslag hiervoor te voorzien. Overigens bestaan hiervoor wel mogelijkheden in het strafrecht bij grotere of ernstiger zaken die worden overgedragen aan het Openbaar Ministerie.

Datum
07-10-2024

Onze referentie
2024

D. Aanpassing verplichte digitale dienstverlening door UWV (artikel 32e Wet SUWI)

- Dit onderdeel is ter informatie.
- De Wet SUWI bepaalt nu dat UWV **berichten uitsluitend elektronisch mag verzenden aan burgers, tenzij naar het oordeel van UWV een andere weg is aangewezen.**
- Dit artikel (32e) is in 2012 in werking getreden als deel van bezuinigingen op de uitvoeringskosten van UWV WERKbedrijf.
- Het sluit echter niet aan bij het uitgangspunt om de **burger te laten kiezen tussen fysieke, digitale of schriftelijke communicatie.**
- We hebben met UWV verkend of het mogelijk is om dit artikel te schrappen en terug te vallen op de Awb en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, die per 1 januari 2026 in werking treedt. Burgers en bedrijven krijgen met dit voorstel **meer mogelijkheden om via digitale kanalen met de overheid in contact te treden waarbij de keuze tussen het volgen van de elektronische of de papieren weg blijft bestaan.** UWV heeft aangegeven dat dat moeilijk uitvoerbaar is omdat hun processen en ICT er niet op zijn ingericht om burgers eerst te vragen langs welke weg hij of zij bereikbaar is. Ze vrezen bovendien dat meer mensen **dan niet digitaal willen communiceren en dat kost meer capaciteit.**
- Tegelijkertijd is de dienstverlening van UWV nu al minder digitaal en meer afgestemd op de behoefte van de klant **dan volgens de huidige wettekst zou moeten.** Samen met UWV verkennen wij **2** **waarom hoe dit artikel aangepast kan worden, zodat de wet in overeenstemming is met de praktijk.**

Toelichting

Context en proces wetsvoorstel

- De **Werkagenda SUWI** kent inhoudelijk een viertal actielijnen om de dienstverlening te verbeteren en de burger meer centraal te stellen:
 - Meer proactieve dienstverlening (bestaanszekerheid)
 - Sturen op en verantwoorden over publieke waarden
 - Zorgvuldige gegevensuitwisseling (privacy by design)
 - Inkadering onderzoeksbevoegdheden (rechtmatigheid en privacy)
- De voorbereiding van het wetsvoorstel en de voortgangsbrief verlopen in afstemming met UWV, SVB en VNG. Bij het maken van het wetsvoorstel zijn PDV, WR en WBJA nauw betrokken.

1 Nummer: 1 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

geen eenduidige wens bij gemeenten, berichten uitsluitend elektronisch mag verzenden aan burgers, tenzij naar het oordeel van UWV een andere weg is aangewezen.
burger te laten kiezen tussen fysieke, digitale of schriftelijke communicatie.
meer mogelijkheden om via digitale kanalen met de overheid in contact te treden waarbij de keuze tussen het volgen van de elektronische of de papieren weg blijft bestaan.
dan niet digitaal willen communiceren en dat kost meer capaciteit.

1 Nummer: 2 Auteur: Hijum, Y.J. van Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald

daarom hoe dit artikel aangepast kan worden, zodat de wet in overeenstemming is met de praktijk.
Werkagenda SUWI

- Vooralsnog worden er voor dit wetsvoorstel geen financiële consequenties voorzien.

Datum
07-10-2024

Onze referentie
2024-

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Toelichting beslisnota	Ter informatie (niet verzenden)	
2	Kamerbrief modernisering SUWI	Ter informatie (niet verzenden)	

Directie

Contactpersoon

bijlage

toelichting beslisnota wetsvoorstel modernisering
grondslagen gegevensverwerking

Bijlage nummer	1
Horend bij	beslisnota wetsvoorstel modernisering grondslagen gegevensverwerking
Datum	24-09-2024
Onze referentie	

Onze referentie
2024-

Ad A. *Modernisering grondslagen voor gegevensverwerking*

- De Wet SUWI bevat een groot aantal bepalingen over het verwerken van persoonsgegevens in het domein van werk en inkomen. De opbouw en inhoud van de bepalingen is sinds de introductie van de Wet SUWI in 2002 niet meer fundamenteel herzien. Om in te spelen op nieuwe beleidswensen is sindsdien wel een groot aantal bepalingen toegevoegd aan het bestaande bouwwerk.
- Door de introductie van de AVG in 2018 worden hogere eisen gesteld aan de verwerking van persoonsgegevens dan bij de introductie van de Wet SUWI in 2002. Zo moet voor burgers (en professionals) duidelijk en voorspelbaar zijn welke gegevens de organisaties in het domein van werk en inkomen over hen (mogen) verwerken (beginsel van *transparantie*, AVG). Deze transparantie wordt belemmerd door de historisch gegroeide opbouw van de Wet SUWI en de open formulering van veel bepalingen over het verwerken van persoonsgegevens.
- Daarnaast bieden de bepalingen in de Wet SUWI onvoldoende rechtszekerheid aan burgers (en professionals) en schieten ze daardoor tekort als waarborgen voor de bescherming van grondrechten (EVRM, GW). In het wetgevingsadvies over het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW heeft de Autoriteit Persoonsgegevens hier recent ook op gewezen.
- We zullen ons bij de modernisering beperken tot de grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens in de Wet SUWI. De enige materiewet die we wel meenemen, is de Participatiewet, aangezien deze bepalingen heeft over het verkrijgen van gegevens van burgers die overeenkomt de bepalingen in de Wet SUWI.

Ad B. *Afschaffen SUWI-Geheimhoudingsplicht*

Wetshistorie: gesloten verstrekkingenregime

- In 1998 werd een specifieke geheimhoudingsplicht voor het domein van werk en inkomen in de Organisatiewet Sociale Verzekeringen (OSV) geïntroduceerd om de privacy van burgers te beschermen.
- Met de toenemende gestructureerde gegevensuitwisseling in het domein van werk en inkomen streefde de overheid naar een explicietere bescherming van de privacy, naast de toen bestaande Wet persoonsregistratie. De systematiek van het gesloten verstrekkingenregime was:

- Primaire gegevensuitwisseling: UWV, SVB, Belastingdienst en gemeentelijke sociale diensten mogen onderling gegevens delen, voor zover dat nodig is voor de uitvoering van hun wettelijke taak.
- Secundaire gegevensuitwisseling: gegevensuitwisseling vanuit UWV, SVB en gemeentelijke sociale diensten met andere overheidsorganisaties of derden mag alleen plaatsvinden wanneer daarvoor een wettelijke basis is vastgelegd in de wet SUWI.¹
- In de eerste versie van de Wet SUWI had de toenmalige regering de geheimhoudingsbepaling niet opgenomen. In de toelichting werd verwezen naar de geheimhoudingsbepaling uit de Awb.²
- Op verzoek van de Tweede Kamer (PvdA) werd uiteindelijk in de Wet SUWI (die in 2002 in werking trad) wel een geheimhoudingsbepaling opgenomen die zoveel mogelijk aansloot bij de tekst in Algemene Bijstandswet (de voorloper van de Participatiewet), die een wettelijk voorschrift of een *schriftelijke* instemming van de client vereist om hem te doorbreken. Dit om de privacy van uitkeringsgerechtigden en werkzoekenden te beschermen.³

Verwerkingsgrondslagen in de AVG

- De geheimhoudingsbepaling beschermde de persoonsgegevens van burgers doordat er een wetgevingshandeling nodig was om een nieuwe secundaire gegevensuitwisseling mogelijk te maken. Deze beperking werd toen noodzakelijk geacht, omdat een uniform en hoog beschermingsniveau voor persoonsgegevens binnen de Europese Unie nog ontbrak.⁴
- Tegenwoordig stelt de AVG voorwaarden aan het verwerken (dus ook delen) van gegevens. Dit komt vrijwel overeenkomen met het gesloten verstrekkingenregime dat de wetgever in 1998 beoogde.
- De AVG vereist voor iedere verwerking een grondslag. Bij de overheid moeten de hoofdelementen daarvan in beginsel zijn vastgelegd in de wet in formele zin. Die grondslag moet duidelijk en nauwkeurig zijn, en de toepassing ervan voorspelbaar.
- Toestemming is ook een grondslag in de AVG. Gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen burger en overheid, zal deze echter zelden bruikbaar zijn in de context van de sociale zekerheid.
- De eisen die de Wet SUWI stelde aan secundaire uitwisseling van gegevens, worden nu al door de AVG gesteld.
- De wijze waarop de primaire gegevensuitwisseling nu in SUWI is geregeld, is onvoldoende duidelijk, nauwkeurig en voorspelbaar. Daarom werken we aan modernisering van die grondslagen (zie A).

Geheimhoudingsplicht in de Algemene wet bestuursrecht

- Bij de invoering van de Awb in 1994 is in artikel 2:5 Awb een geheimhoudingsbepaling opgenomen. Deze bepaling geldt voor iedereen die in het kader van een bestuursorgaan of als werkzame persoon (ongeacht de rechtsverhouding) in aanraking komt met vertrouwelijke gegevens. Op

¹ Kamerstukken II, 1988/89, 20584, nr. 3, par. 7.3.

² Kamerstukken II, 2000/01, 27588, nr. 3, p. 90.

³ Kamerstukken II, 2000/01, 27588, nr. 29, p. 39-40.

⁴ De Wet persoonsregistratie bevatte geen regels over verwerkingsgrondslagen zoals nu vermeld in artikel 6 AVG.

overtreding van de geheimhouding staat een gevangenisstraf of een geldboete.

- Met de invoering van een algemene geheimhoudingsverplichting zijn veel specifieke geheimhoudingsbepalingen die in bijzondere wetten waren opgenomen verdwenen.⁵ Het is mogelijk om een verder reikende geheimhoudingsplicht in stand te houden, zoals bijvoorbeeld de fiscale geheimhoudingsplicht.

Ad C. Explicitering en *inkadering onderzoeksbevoegdheden*

Achtergrond specifieke onderzoeksbevoegdheden

- De Awb kent diverse bepalingen die de algemene onderzoeksbevoegdheid van gemeenten, UWV en SVB inkaderen. Hieronder vallen bijvoorbeeld het huisbezoek, maar ook observatie en het maken van opnames.
- Gemeenten, UWV en SVB kunnen deze bevoegdheden wel inzetten, maar dat mag dit geen stelselmatig karakter hebben dan wel geen 'min of meer compleet beeld van (een deel van) het privéleven van betrokkene vormen'.
- In 2016 heeft de Centrale Raad voor Beroep geoordeeld dat stelselmatige observatie, zowel door fysieke observatie als door middel van cameratoezicht en/of peilbakens, niet is toegestaan zonder specifieke en voorzienbare wettelijke bevoegdheid hiervoor.
- In 2017 heeft de toenmalig staatssecretaris van SZW aan de Kamer toegezegd met een standpunt over cameratoezicht⁶ te komen. Door elkaar opvolgende gebeurtenissen⁷ en kabinetswisselingen is deze toezegging nooit afgedaan.
- In 2017 wilden veel gemeenten graag dat cameratoezicht mogelijk gemaakt zou worden. Camera's zouden vooral uitkomst bieden bij moeilijk te observeren locaties en (potentieel) agressieve betrokkenen. Niet stelselmatige observatie is ook nu al toegestaan.
- Beleidsmatig zien wij geen reden om extra, specifieke onderzoeksbevoegdheden toe te delen aan de uitvoerders in de sociale zekerheid.
- Deze specifieke bevoegdheden, zoals cameratoezicht, grijpen ons inziens teveel in op de privacy van mensen en horen niet thuis in het bestuursrecht.
- In het bestuursrecht ontbreken de waarborgen, zoals toestemming door de Officier van Justitie, die in het strafrecht wel aanwezig zijn. Hoewel sommige waarborgen ook in het bestuursrecht ingevoerd kunnen worden, is onafhankelijke toetsing zoals in het strafrecht niet te realiseren.
- Overigens kunnen bij zwaardere zaken wel specifieke onderzoeksbevoegdheden ingezet worden binnen de kaders van het Wetboek van Strafvordering. Bij een benadelingsbedrag van € 50.000 of meer wordt een zaak in beginsel strafrechtelijk afgedaan. Daarnaast is strafrechtelijke afdoening mogelijk als er bijvoorbeeld sprake is van recidive of een georganiseerd crimineel verband.⁸

⁵ Kamerstukken II 1990/91, 21 221, nr. 5, punt 2.45.

⁶ Dit omvat ook stelselmatige observatie en het gebruik van technische hulpmiddelen in het algemeen.

⁷ O.a. verbod stelselmatig toezicht, Syri, toeslagaffaire.

⁸ Dit is vastgelegd in de Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude